

Een aankleedpop

• groep 7, 8

Aan de hand van deze opdracht leren kinderen met inkt en ecoline kleuren en structuren toe te passen op een tekening van hun eigen lichaam. Ze fantaseren thematisch over kleding.

•Nodig:

- Stevig tekenpapier A5 en een A4 of iets groter
- Aquarelpapier verdient de voorkeur
- Overtrekpapier
- Oostindische inkt
- Ecoline
- Extra: een foto van elke leerling op A4-formaat

Het idee

Mensen dragen kleding om zich te beschermen tegen de invloeden van het klimaat. Met kleding kun je echter ook iets over jezelf vertellen. Sommigen laten door hun kleding zien bij welke groep ze willen horen. Door de kleding die hij of zij draagt, kun je vaak wat te weten komen over iemand. In de bovenbouw van de basisschool worden kinderen zich steeds meer bewust van de kleding die zij dragen en wat zij daarmee kunnen uitstralen.

Aan de hand van deze opdracht kun je met de leerlingen de dialoog aangaan over identiteit en wat zij via hun kleding uitdragen. Je kunt daarnaast ook inhaken op thema's als status en stereotypering door voorbeelden te geven van kleding die in bepaalde beroepsgroepen of in het buitenland wordt gedragen. Een goede ingang voor dergelijke gesprekken zijn tevens voorbeelden uit de wereld van mode en muziek.

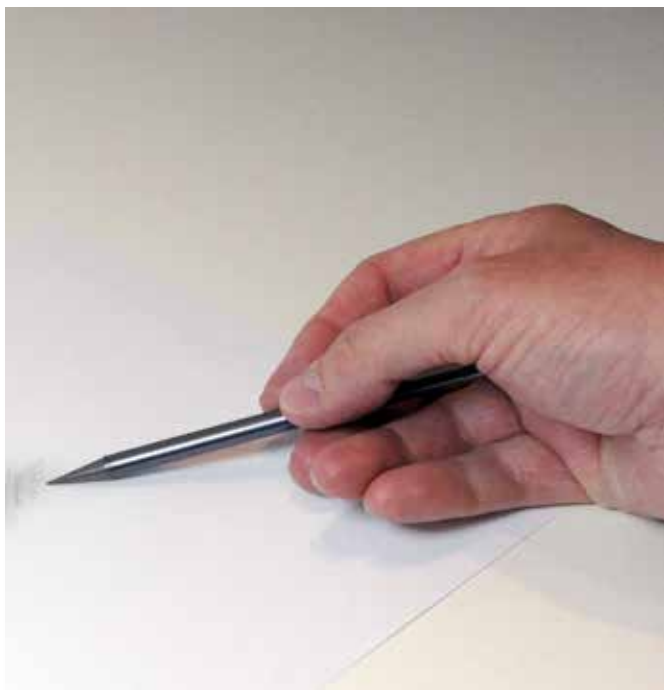
Werkwijze

Uitgangspunt is een foto van de leerling waarop deze in totaal staat. Het meest eenvoudig is het om zelf foto's te maken **(na toestemming van de ouders!)** met hierop steeds een tweetal van ongeveer gelijke grootte. De print wordt in tweeën geknipt en vervolgens gaan ze met behulp van overtrekpapier hun omtrek overtrekken. Hierbij is het van belang dat ze niet al te dikke kleding aan hebben. Zet bij voorkeur de kinderen op de foto in hun gymkleding. Ze zien hierdoor beter de vormen van hun armen en benen.

Aan de achterzijde van de overgetrokken tekening laat je de kinderen met een zacht grafietpotlood over het hele vlak een lichte potloodlaag aanbrengen. De foto geeft aan hoe ze de grafietstift daarbij moeten hanteren. Geen superdikke laag dus.

Als je de overgetrokken vorm vervolgens op een vel (aquarel)-papier legt, kun je de tekening met een balpen overtrekken. Je krijgt zo een lichte potloodafdruk op het papier waarmee ze uiteindelijk gaan werken. Je zou voor deze werkwijze ook een laag ouderwets carbonpapier kunnen gebruiken, maar de afdruk daarvan geeft een te dikke lijn en je hebt daarbij grote kans op inktvlekken. Potloodafdrukken kun je indien nodig heel gemakkelijk weggummen.

De houding op het linker plaatje is de juiste en geeft een duidelijk schets-idee.

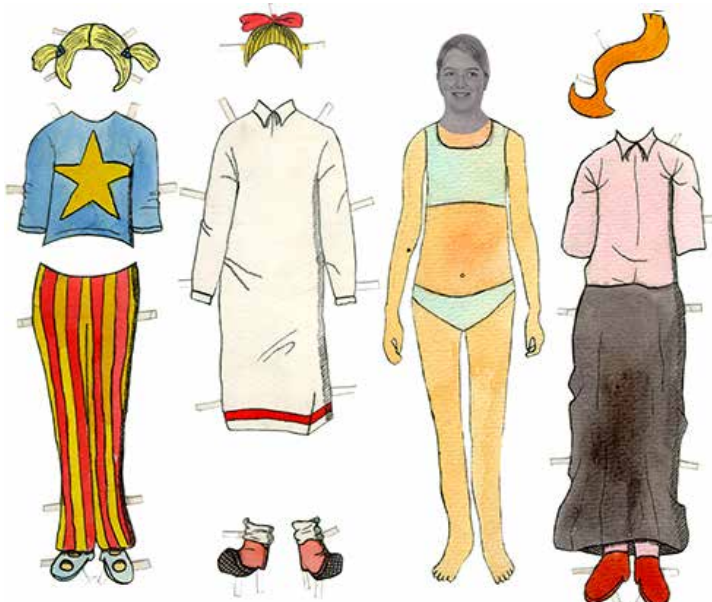

De rechterhouding geeft geen goede resultaten. Doe dit beslist even voor, want de kinderen zijn de schrijfhouding gewend.

Als de tekening is doorgedrukt, kleden de leerlingen zichzelf aan met een onderbroek en hemd. Je kunt ze hun hoofd laten natekenen of dat van de foto laten knippen en op de tekening laten plakken. Vervolgens de lijnen met OI-inkt laten overtekenen.

Na volledige droging wordt het lichaam gelijkmatig met verdunde ecoline ingekleurd. Daarvoor gebruik je wat geel met rood en dit mengsel verdun je met een flinke scheut water.

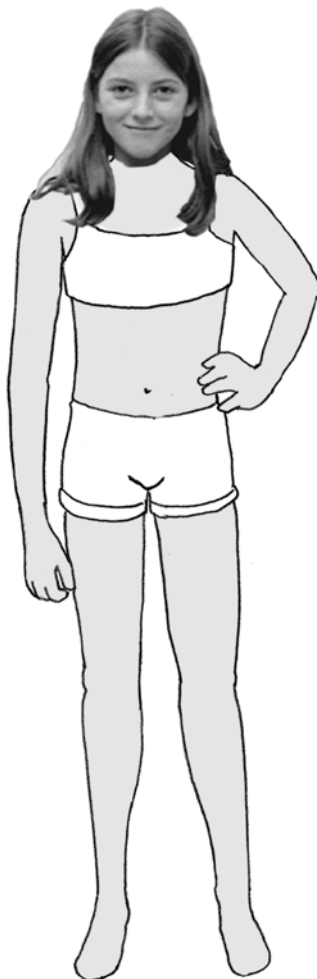
Weer kunnen de leerlingen met gebruikmaking van overtrekpapier, vanuit hun verzamelde beeldmateriaal met potlood kleding zo groot gaan tekenen dat de kledingstukken op hun eigen paspop passen. De kleding wordt voorzien van kleine 'lipjes' waarmee ze later aan de pop worden gehaakt.

Laat de delen nog niet uitknippen. Nu komt een aardig onderdeel. De kledingstukken worden met pen en Oost-Indische inkt voorzien van verschillende structuren / arceringen. Die structuren kunnen bestaan uit puntjes, streepjes, boogjes of wat ze zelf allemaal kunnen verzinnen.

Als de Oost-Indische inkt helemaal droog is, kunnen ze de kleren inkleuren met ecoline. Het aardige van deze combinatie van materialen is, dat de inkt niet uitloopt.

Wanneer je zwarte ecoline gebruikt in plaats van zwarte Oost-Indische inkt, gaan de zwarte lijnen zich vermengen met de kleuren van de ecoline. Daarom raad ik aan eerst met Oost-Indische de basis te laten tekenen.

Bij de linker foto kun je zien dat het voor de leerling erg moeilijk zal zijn geweest om haar armen en benen te tekenen. De dikke kleding maakt het lastig om de omtrekken daarvan te bepalen. Rechts zie je dat wat luchtiger kleding een stuk gemakkelijker is. De leerlingen hebben zelfs hun broekspijpen speciaal voor de foto nog even opgestroopt.

Wanneer een potje met Oost-Indisch inkt omvalt, is er meestal sprake van een kleine ramp! De inkt is ook moeilijk te verwijderen. Een trucje is om na het opruimen van de ergste troep, bevulde kleding onder te dompelen in **MELK**. De kleding is daarna wel redelijk wasbaar.

Het is natuurlijk beter dergelijke ongelukjes te voorkomen. Dekslens van Oost-Indische inktpotjes zitten vanwege opgedroogde inktresten vaak vastgeplakt aan het potje. Door even met een lucifer of aansteker het deksel wat te verwarmen, laat dit zich daarna goed losdraaien. Het is dus raadzaam om de kinderen bij het gebruik van Oost-Indische inkt niet zelf de dopjes te laten losdraaien. Laat de potjes ook niet zomaar op de tafel plaatsen, maar zet ze in een (teken)doos of maak tevoren een aantal standaardjes van hout met een gat erin. Bij het werken met Oost-Indische inkt is voorkomen altijd beter dan genezen!

Een thema

De meeste leerlingen hebben wel eens zo'n aankleedpop gezien en misschien hebben ze er zelf ooit een van papier gehad. Op de voorbeelden van pagina 1 zie je filmster Marilyn Monroe. Daarnaast staat John Wayne, een film-cowboyheld, voor deze generatie leerlingen eveneens een vrij onbekende. Naast deze afbeeldingen staat ook een (papieren) kledingstuk waarmee ze in de film te zien waren. Door middel van lipjes wordt de kleding aan de filmster bevestigd.

De kinderen krijgen nu de kans om zelf een keer te schitteren als Smurf of Minion, in een kostuum van Superman of Spiderman, als een van de personages uit de Hobbit, als de Hulk. Lady Gaga en Katy Perry zijn bij de meiden natuurlijk erg hip. Het aardige is dat het hiervoor helemaal geen carnaval hoeft te zijn.

Het eerste wat ze hiervoor zelf moeten doen, is plaatjes verzamelen. Laat ze daarvoor de volgende les wat tijdschriften of krantenknipsels meebrengen.

Je kunt als leerkracht zelf een thema bepalen of de leerlingen laten kiezen uit de volgende voorbeelden:

- verschillende kleren uit andere landen of werelddelen, of
- verschillende klederdrachten, bepaalde beroepen of hobby's, heel verschillende sportuitrustingen, of
- verschillende stripfiguren, sprookjesfiguren, filmsterren, of
- verschillende jaargetijden, verschillende tijdperken uit de geschiedenis en in de toekomst, of
- verschillende fasen van je leven, zichzelf dus als baby, kind, volwassene en als opa of oma, of
- misschien kiezen ze voor verschillende trouwjurken of cocktailjurken met bijzondere accessoires.

Een voorbeeld: Je kiest voor verschillende beroepen. Je kunt jezelf dan verkleden als kok, maar ook als diepzeeduiker of als bisschop (Sinterklaas). Kies je voor het idee van verschillende landen of werelddelen, dan kun je een Indiaan, Eskimo of Chinees zijn.

Indien de leerlingen hier aan toe zijn, kun je proberen het verschijnsel stereotypes uit te leggen. Veel mensen hebben van tevoren vaak een beeld van iets of iemand. Zo denken de meesten bij het woord professor wellicht aan een kalende mijnheer met brilletje en een (witte) baard. De makers van strips en tekenfilms maken hiervan dankbaar gebruik. Een Fransman zie je vaak als iemand met een alpinopetje op zijn hoofd en een stokbrood onder zijn arm. Buitenlanders denken vaak dat Nederlanders op klompen lopen en dat de meisjes hierbij ook nog een wit kanten kapje dragen. Toch zie je maar zelden Nederlanders op klompen of meisjes die ooit zo'n kapje op hadden.

Een onopvallende mijnheer in een net pak of in een oud kloffie kan heel goed een professor zijn, maar

Als iemand kiest voor sportkleding, laat hij dan vooral aan kleding denken die sterk afwijkt van gewone. Zo is een keeper bij (ijs)hockey heel bijzonder uitgedost. Als ze voor voetbal- of handbalkleding kiezen, krijg je veel van hetzelfde met alleen verschillen in kleuren. Laat ze, indien mogelijk dus liever wat anders kiezen.

Let op: wanneer Oost-Indische inkt is opgedroogd, kun je er zo met ecoline overheen gaan zonder dat deze uitloopt of vlekt. De inkt moet dan wel echt droog zijn.

